

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 27 -02- 2019

BON-IV.078.39.2018.EW

Prezes Zarządu
Stowarzyszenie Polski
Instytut Praw Głuchych

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

W odpowiedzi na petycję z dnia 11 grudnia 2018 r., w sprawie zmiany w prawie w postaci nowelizacji rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027) poprzez dodanie nowego kodu niepełnosprawności tj. 13 - G (głuchosłepota), uprzejmie wyjaśniam:

W aktualnym stanie prawnym zasady orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności oraz kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności i do stopnia niepełnosprawności regulują przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162, ze zm.).

Naruszenie sprawności organizmu służące diagnozie orzeczniczej ustalającej niepełnosprawność jest podstawą do określenia ograniczeń, jakich doznaje osoba w samodzielnej egzystencji lub pełnieniu ról społecznych. Decyzja o zaliczeniu osoby do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności nie tylko potwierdza samą

niepełnosprawność, wskazuje również formy rehabilitacji zawodowej i/lub społecznej z jakich osoba orzeczonej może korzystać oraz warunkuje prawo do korzystania z wielu ulg i uprawnień, przyznanych na podstawie odrębnych, wspierających osoby niepełnosprawne w życiu osobistym lub społecznym.

Klasyfikacja dotycząca chorób i problemów zdrowia powodujących naruszenie sprawności organizmu kwalifikujących do zaliczenia do stopnia niepełnosprawności zawarta została w § 32 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Główne kategorie zaburzeń powodujące niepełnosprawność pogrupowane zostały według pokrewieństwa ich zasadniczej tematyki. W celu oznaczenia w wydanym orzeczeniu kategorii diagnostycznej odzwierciedlającej rozpoznanie stanu chorobowego powodującego niepełnosprawność, w § 32 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wprowadzony został alfanumeryczny system oznaczania klasy zaburzeń powodujących niepełnosprawność. Każdy symbol przyczyny niepełnosprawności jest oznaczony dwiema cyframi oraz dużą literą alfabetu. System klasyfikacyjny spełnia dzięki powyższej zasadzie warunek rzetelności, a wyodrębnione klasy zaburzeń są wewnętrznie spójne. Ponadto zgodnie z powyższym symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej. Ponadto zgodnie § 32 ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu.

Wprowadzenie zmian w zakresie zwiększenia ilości symboli przyczyn niepełnosprawności pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z przyjętymi zasadami stanowiącymi podstawę powyższej klasyfikacji.

Ponadto pragnę zauważyć, iż obowiązujące obecnie prawo w żaden sposób nie wpływa negatywnie na sytuację osób niepełnosprawnych, ponieważ przepisy prawa powszechnego określające ulgi i uprawnienia skierowane do osób niepełnosprawnych w żadnym przypadku nie ustalają jako wyłącznego warunku skorzystania z nich w zależności od rodzaju czy ilości symboli przyczyn niepełnosprawności ustalonych w treści orzeczenia. W aktualnym systemie orzecznictwa o niepełnosprawności istnieją bowiem kwantyfikatory niepełnosprawności,

ich odzwierciedleniem są indywidualnie ustalone stopnie niepełnosprawności oraz ustalone indywidualnie zalecenia dotyczących wskazań zgodnie z art.6b ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

W przypadku ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zadań realizowanych na rzecz tych osób przez powiaty, przepisy *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (Dz. U. Nr 96, poz. 861, z późn. zm.), ustalają jako zasadniczy warunek uzyskania dofinansowania posiadanie statusu osoby niepełnosprawnej. Przyczyna niepełnosprawności, ani ilość symboli przyczyn niepełnosprawności w żaden sposób nie wpływa na możliwość uzyskania wsparcia finansowego z dwóch zasadniczych powodów. Po pierwsze o dofinansowanie mogą ubiegać się wszystkie osoby niepełnosprawne, a więc również osoby posiadające orzeczenia organów rentowych, traktowane na równi z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności (orzeczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz orzeczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - w przypadku tych trzech ostatnich wydane do dnia 1 stycznia 1998 r.). Przedmiotowe orzeczenia nigdy nie zawierały i nie zawierają symbolu przyczyny niepełnosprawności, bardzo często nie zawierają również samej przyczyny niepełnosprawności. Uzależnienie dofinansowania od symbolu przyczyny niepełnosprawności byłoby zatem dyskryminujące w stosunku do osób posiadających orzeczenia organów rentowych, ponieważ pozbawiałoby te osoby możliwości uzyskania wsparcia. Po drugie przepisy przedmiotowego rozporządzenia określają przedmiot wsparcia, ale nie określają rodzaju wsparcia. Rodzaj bowiem wsparcia uzależniony jest od indywidualnych potrzeb wnioskodawcy i każdorazowo podlega ocenie przez organ je realizujący – powiatowe centrum pomocy rodzinie w zakresie jakim ułatwi osobie niepełnosprawnej codzienne funkcjonowanie.

Jednocześnie pragnę podkreślić, iż orzecznictwo o niepełnosprawności uwzględnia fizyczne, psychiczne oraz społeczne aspekty funkcjonowania człowieka określając stopień naruszenia sprawności organizmu, a także ograniczenia, jakich doznaje osoba w samodzielnej egzystencji lub pełnieniu ról społecznych. Naruszenie sprawności organizmu stanowi jedno z kryteriów procesu orzeczniczego co oznacza, iż stan zdrowia nie jest jedyną okolicznością uzasadniającą wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Wystąpienie tylko jednego z elementów np. naruszenia sprawności organizmu (potocznie utożsamianego z chorobą) nie musi zatem oznaczać, że mamy do czynienia z niepełnosprawnością. Natomiast intensywność tego czynnika nie wpływa bezpośrednio na ustaloną niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, jeżeli w następstwie jego występowania nie dochodzi do istotnych ograniczeń w sferze społecznej lub zawodowej. Reasumując, orzekanie o niepełnosprawności nie jest oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale oceną ograniczeń w możliwości jej funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym – będących następstwem naruszenia sprawności organizmu.

Usystematyzowany za pomocą aktu prawnego katalog schorzeń w sposób jasny porządkuje kwalifikację do ww. symboli przyczyn niepełnosprawności jednostki chorobowe lub grupy schorzeń, które dopiero przy jednoczesnym spełnieniu przesłanek kwalifikacji do niepełnosprawności lub poszczególnych stopni niepełnosprawności skutkują orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Zawarcie symboli przyczyn niepełnosprawności 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu oraz 04-O - choroby narządu wzroku, jako oddzielnych kategorii naruszenia sprawności organizmu znajduje uzasadnienie zarówno w aspekcie medycznym i orzeczniczym jak również społeczno-moralnym. Z jednej strony wskazuje, iż schorzenia głosu, mowy i choroby słuchu oraz narządu wzroku, ze względu na specyfikę są traktowane w sposób szczególny i indywidualny, z drugiej strony ograniczenia funkcjonalne osób niepełnosprawnych z tymi schorzeniami są podstawą ochrony prawnej tych osób, znajdujące odniesienie w innych przepisach szczegółowych.

Jednocześnie pragnę poinformować, że zarządzeniem nr 6 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2017 r. powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy (M.P. poz. 167). Zespół był organem pomocniczym Prezesa Rady Ministrów, którego głównym zadaniem było dokonanie analizy funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy w kontekście ich spójności i konieczności koordynacji działań lub możliwości ich zintegrowania oraz opracowanie projektu ustawy o orzekaniu o niepełnosprawności i niezdolności do pracy. Przedstawione przez Międzyresortowy Zespół do Spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy propozycje rozwiązań są obecnie analizowane i będą stanowić punkt wyjścia do dalszych prac, obejmujących przede wszystkim przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych i dyskusji ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, a następnie wdrożenie wieloetapowego procesu legislacyjnego.

W świetle powyższego uprzejmie dziękuję za podjętą inicjatywę i propozycję zmiany przepisu § 35 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jednak w chwili obecnej nie przewiduję zmian legislacyjnych w proponowanym zakresie.

11. z up. **MINISTER**
SEKRETARZ STANU
Krzysztof Michałkiewicz